

den in verzwaring der examens, waardoor een waarborg werd verkregen voor een vakkundige beroepsuitoefening.

In zijn verhouding tot het bedrijfsleven en diens adviseurs, de public-accountants, heeft de rijksaccountantsdienst geen ernstige moeilijkheden ondervonden. Van beide zijden werd bijna steeds begrip getoond voor elkanders standpunt, zoodat ook in de jaren 1916—1918, toen vele ondernemers er nog niet vertrouwd mee waren dat derden, in casu deskundige ambtenaren, inzage namen van boeken en bescheiden, zoo goed als geen tegenwerking werd ondervonden.

Langzamerhand zagen de ondernemers en de public-accountants in den rijksaccountant den in het volle leven staanden deskundigen ambtenaar die, als onafhankelijk orgaan van den Staat, bij fiscale conflicten een schakel vormde tusschen met de aanslagregeling belaste ambtenaren en belastingplichtigen.

Het is wel duidelijk, dat een goede samenwerking tusschen den Rijksaccountantsdienst en de accountants in het vrije beroep voor het bedrijfsleven en niet slechts op het terrein van de belastingen, van groot belang is en in vele gevallen voor den dienst tijdsbesparing medebrengt. De rijksaccountant, die bij zijn onderzoek kennis neemt van door den public-accountant uitgebrachte rapporten, kan zich een beeld vormen van den omvang van het door den laatste ingestelde onderzoek en zijn eigen arbeid daarnaar regelen. Dikwijls blijkt dan, dat zijn controle-arbeid tot een minimum beperkt kan blijven.

Het is niet opportuun hier omtrent de samenwerking tusschen den rijksaccountant en zijn collega in het vrije bedrijf in bijzonderheden te treden. Genoeg zij op te merken, dat de tamelijk breede kloof, welke in het verleden onder de werking der wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 nog bestond tusschen de bedrijfseconomische en fiscale opvattingen omtrent het winstbegrip en die op die samenwerking uiteraard remmend werkte, zeer veel smaller is geworden.

Onder de werking van het Besluit W.B. 1940 komen door een ruime interpretatie van het begrip „goed koopmansgebruik” de bedrijfseconomische en fiscale begrippen dichter bij elkaar.

Al zullen meeningsverschillen zich blijven voordoen tusschen rijksaccountants en public-accountants als gevolg van verschil van standpunt, hetwelk zij tegenover de kwesties zullen innemen, gedachtig aan het „du choc des opinions jaillit la vérité”, twijfelen wij er niet aan, dat die verschillen een voor beide partijen redelijke oplossing ook in de toekomst niet in den weg zullen staan.

Moge den Rijksaccountantsdienst in de volgende 25 jaren evenveel waardeering ten deel vallen als hij in de afgelopen periode van zijn bestaan heeft genoten.

HET ZILVEREN JUBILEUM VAN DEN RIJKSACCOUNTANTSDIENST

Wanneer wij vernemen, dat de Rijksaccountantsdienst 25 jaar bestaat, dan komen verschillende gedachten-associaties boven: wereldoorlog, oorlogswinstbelasting, doorvoering van de een paar jaar vroeger ingestelde

Inkomstenbelasting, groei van het accountantsberoep in kwantiteit van beoefenaren en kwaliteit van het werk, en misschien nog meerdere.

In ons in Nederland nog betrekkelijk jonge beroep zijn er velen, die de oprichting van den Accountantsdienst der Directe Belastingen niet hebben meegemaakt. De ouderen herinneren zich nog heel goed dat vele beroepsgenooten in den eersten tijd wat kritisch en ook sceptisch tegenover deze uitbreiding van het werk van ambtenaren hebben gestaan. Dit gevoelen is toen in onze pers meermalen tot uiting gekomen, maar de organisatoren en de eerste belastingaccountants hebben zich daardoor niet van de wijs laten brengen. Misschien heeft de kritiek hen zelfs wel gestaald, althans zij zijn met kracht voortgegaan. Het voorbeeld van den Belastingdienst is door andere departementen op den duur gevolgd. De belastingaccountants bleken ervaren onderzoekers te zijn, zoodat ook het Departement van Justitie en dat van Economische Zaken van hun diensten gebruik wenschten te maken. Toen bleek de naam „Belastingaccountants” te eng, zij werden „Rijksaccountants”, maar de eer van de oprichting, organisatie en uitbreiding van den dienst komt naar onze meening toch toe aan enkele hoofdamttenaren der Belastingen. Wij mogen de instelling van een eigen accountantsexamen voor de Rijksaccountants daarbij niet onvermeld laten, en mogen dan niet nalaten den naam van *Mr Dr J. H. R. Sinighe Damsté*, toen Directeur-Generaal der Belastingen, in dit verband in herinnering te brengen.

Van de organisatie van den dienst ben ik niet voldoende op de hoogte om daarvan een beschrijving te geven. Als vele public-accountants heb ik echter veel contact met de Rijksaccountants gehad en evenals misschien wel alle collega's heb ik eerbied gekregen voor het vele en veelzijdige werk, dat door den Rijksaccountantsdienst wordt verricht en ook voor de groote bekwaamheid van zijn leiders.

De eerste Belastingaccountants bevonden zich in een moeilijke positie. Het bedrijfsleven maakte in die jaren nog slechts weinig gebruik van accountantshulp. Vele bedrijfsleiders kenden nog niet de diensten, die zij van geschoolde accountants mochten verwachten. Zij waren nog achterdochtig tegenover de nieuwe gedachte hun boeken en zakengeheimen aan buitenstaanders open te leggen, maar zij werden door de regelingen die in de belastingwetten waren getroffen, genoodzaakt daartoe over te gaan. Maar toen zij eenmaal dien weg, zij het noodgedwongen, ingeslagen hadden, kwamen zij tot de ontdekking, dat deze vakmensen meer uit hun boeken konden lezen, dan zijzelf ooit hadden verwacht, en anderzijds werden hun vragen gesteld, die zij niet konden beantwoorden, omdat hun boekhouding op de beantwoording van die vragen niet was ingericht. Door het contact van het bedrijfsleven met de belastingaccountants werden dus twee dingen bereikt. Het bedrijfsleven leerde vertrouwen stellen in de medewerking van accountants, en het bedrijfsleven ontdekte, dat er tekortkomingen te constateeren waren in de boekhoudvormen en organisaties, die door de hulp van accountants konden worden verbeterd.

In dit opzicht heeft dus de particuliere praktijk indirect veel te danken aan het werk van de belastingaccountants. Vele bedrijfsleiders begrepen door het niet geheel bevredigende verloop van hun besprekingen met de belastingaccountants, dat zij de hulp van de particuliere accountants voor een goede administratieve verantwoording, ook noodig voor een goede belastingaangifte, niet konden missen, en hun gunstige er-

varingen gaven vele anderen aanleiding om het gegeven voorbeeld te volgen.

Voor al de oorlogswinstbelasting, waarbij zoovele vragen van bedrijfs-huishoudkundigen aard rezen, in verband o.a. met normalen vooruitgang van het bedrijf, heeft stimuleerend gewerkt, en het zoeken naar het antwoord op die vragen door belastingaccountants en hun collega's in het vrije beroep heet ongetwijfeld verhelderend gewerkt. Maar ook na de afschaffing van de oorlogswinstbelasting bleef de belastingaccountantsdienst zijn nuttigen arbeid voor de belastingadministratie verrichten en het contact met de vrije praktijk, dat hierdoor ontstond werkte naar beide zijden bevruchtend. Men kan zich de belastingadministratie zonder den accountantsdienst niet meer denken, en dat bewijst het groote nut van dezen dienst voor het Rijk.

Dat deze dienst, wij mogen wel zeggen onopzettelijk, maar daarom niet minder reëel een stimulans is geworden voor de uitbreiding van het vrije beroep in Nederland, is niet alleen voor dat beroep, maar ook voor het bedrijfsleven van groot nut geweest. Ook nu nog blijven natuurlijk meeningsverschillen tusschen Rijksaccountants enerzijds en public-accountants met hun cliënten anderzijds, niet uit. Maar de onderlinge waardeering, die gegroeid is in de vijf en twintig jaren gedurende welke de Rijksaccountants thans hebben gewerkt, maakt het mogelijk de kwesties principieel te stellen en die zoo voorbereid aan de beroepsinstanties voor te leggen.

Een woord van hartelijken gelukwensch past ons dus bij het zilveren feest, dat op 1 Mei j.l. werd herdacht.

G. H.

DE BETEKENIS VAN GESTORT KAPITAAL VOOR DE WINSTBELASTING, MEDE IN VERBAND MET INKOOP VAN EIGEN AANDEELEN

door L. Stil

De wet op de dividend- en tantiëmebelasting belastte winstuitdeelingen aan aandeelhouders en verdere deelgerechtigden in de winst; de nog niet door winst gedekte uitdeelingen werden belast zoodra en voorzoover ze het karakter van winstuitdeeling kregen, namelijk zoodra ze alsnog door winst werden gedekt.

Voor de belastbaarheid van eenige uitdeeling aan winstgerechtigden was derhalve primair de vaststelling, dat er boven het gestort kapitaal nog meerder vermogen aanwezig was, waarbij agio op aandelen, indien nog aanwezig, als gestort aandelenkapitaal werd aangemerkt.

Artikel 5, 1e lid b der wet D.T.B. vermeldde nog een bijzondere wijze van winstuitdeeling, namelijk de terugbetaling van kapitaal, indien en voorzoover er winst is, tenzij goed koopmansgebruik eischt, dat de terugbetaling ten laste van kapitaal geschiedt. Toepassing van dit wetsartikel door den fiscus bracht een verstoring mede van het aandelenkapitaal volgens de balansen van de belastingplichtige onderneming en dat door den fiscus voortaan in aanmerking te nemen.

Bij likwidatie gold als belastbare uitdeeling de verdeling van het batig saldo tot het bedrag, waarmede dit het nog niet terugbetaalde kapitaal